אין נערכין פרק שני ערכין

וכן חריס וכן עשתור וכן אימור. ויהוריב שוב לא עלה: **רב אשי אמר.** לעולם וכן בשניה[ה] אמולאי שביעית קאי ורבנן היא ודקא קשיא לך לעיל ויב:] דשביעית חרוב לא קשיא דשיי קמאי מבנין הבית עד דסליק עזרא וקידש ארץ ישראל לא מנו שמיטין ויובלות דל שית שנין משני הבית משכחת שנת ת"כ בשביעית כילד ארבע מאה (ושית שנין) תמנית יובלי ואתרבע סרי שני תרי שבועי ושבעת אב"מ שהיא מולאי שביעית חרב: **ומגלן דעד שית שני לא סליק עזרא דכתיב באדין בטילת וגו'.** אלמא בשנת שתים לדריוש התחיל הבנין: **וכתיב ושיליח ביתא וגו'.** אלמא בשנת שש נשלם הרי תמש[ו] שנים ובאותו זמן לשנה הבאה שהיא שנה שביעית לבנין עלה עזרא ובא לירושלים בחדש אב ועד תשרי שהוא שבע לבנין לא התחיל למנות: **בר תמנן נבי תרתי.** דמשילות מרגלים עד שנכנסו לארץ היו אלא ל"ח לבד משנת השילוח דהא [ב] בשניה ליליאת מגריס נשתלחו: **מדלא משכחת ארבע עשרה שנה אחרי אשר הוכתה העיר.** דליהוי יוכל לי לא מדלית ארבע עשרה לכיבוש ולחילוק: **מתני' משעה כנורות.** לא אתפרש טעמא: **והללל לבדו.** אללל אחד היה שם ולא יותר וטעמא מפרש בגמ' [פ"כ]: **גמ'** [ג] קס"ל כדי לשנת ולשני ימים טוביס דווקא קאמר דלהכי בעינן ששה אלם יבאו יחד שנת ושני ימים טוביס של ראש השנה ולא יוכלו לבקר יהו להם אילים[ו] מזומנים: **בעלמא קאי.** דבכל ימות השנה נמי בעינן ששה ולאו משום שבת ולאש השנה אלא משום דבן בג בג וכדמפרש בסמוך [שם]: **סימנא בעלמא.** שלא תטעה בגירסא שלא תשנה ארבעה לו חמשה משום הכי נקט הכי שלשה ימים דבעו ששה תמידין: [ז]**ארבעה ימים קודם שחיטה.** ומשום הכי בעינן ששה לעולם דבשעת חיוב נתנו שם ששה[ד] מבוקרין

בא חרים ונטל חלקו וחלק חבירו שש וכן פשחור וכן אימור (ה) [ו] **התקינו נביאים שביניהם שאפי' יהוריב ראש משמרות עולה לא ידחה ידעיה ממקומו אלא ידעיה עיקר ויהוריב טפל לו אלא אשארא** [ז]: **רב אשי אמר הנך שית שני עד דסליק עזרא ומקדיש לא קא חשיב להו דכתיב** [1]**באדין בטילת עבידת בית אלהנא**[ח] **די בירושלים וכתי'** [2]**ושציא ביתא דנא עד יום תלתא לירח אדר** [ט]**דהיא שנת שית למלכות דריוש מלכא** [ט]**ותנא באותו זמן לשנה הבאה עלה עזרא וגלותו עמו דכתיב** [3]**ויבא ירושלים בחודש החמישי היא השנה השביעית למלך: גופא** [א]**שבעה עשר יובלות מנו ישראל משנכנסו לארץ ועד שיצאו ואי אתה יכול לומר משנכנסו מנו שאם אתה אומר** [ג] **משנכנסו מנו נמצא בית חרב בתחלת יובל ואי אתה מוצא** [4]**בארבע עשרה שנה אחר אשר הוכתה העיר וכו'** [ד]**שבע שביבשו מגלן דקאמר כלב** [5]**בן ארבעים שנה [אנכי] בשלח (אותי) משה עבד ה' [אותי] מקדש ברגע לרגל את הארץ [וגו'] ועתה** [ד] **[הנה] אנכי היום בן חמש ושמונים [שנה] ואמר מר** [ה]**שנה ראשונה עשה משה משכן שניה הוקם המשכן ושלח מרגלים כי עבור** [ה] **ירדן כלב בר כמה הוי בר תמנן נבי תרתין כי קא מפליג נחלות קאמר** [6]**בן חמש ושמונים שנה אנכי אישתכח דשבע כיבשו ושבע שחילקו מגלן איבעית אימא מדשבע כיבשו שבע חילקו ואיבעית אימא מדלא משכחת להו ארבע עשרה שנה אחר אשר הוכתה העיר: מתני'** [ו]**אין פוחתין מששה טלאים המבוקרין בלשכת הטלאים כדי לשבת** [ו] **ולימים טובים של ראש השנה ומוסיפין עד** [ז] **עולם** [2]**אין פוחתין משתי הצוצרות מתשעה כנורות ומוסיפין עד** [ח] **עולם והצלצל לבד: גמ'** [ט] **תמידין ומוספין טובא הוו** [1]**תנא בעלמא קאי ואתמידין לחודיה קאי ומאי כדי לשבת** [ו] **ולימים טובים סימנא בעלמא וה"ק אין פוחתין מששה טלאים המבוקרים**

מתני' משמרתו של יהוריב בשניה מי הואי. הקשה רבינו אלחנן דהא אמרי' כ"ק (דף קי.), נתן הכסף לידעיה ואת המשם ליהוריב אלמא שהיה בבית שני ויש לומר דהא מתני' מיתניא [ח] סמוך לבית רבשמון מי נמי לא יהוריב דווקא אלא המשמר מחת יהוריב: **שאפי' משמרתו** של יהוריב עולה. פרש"י שטוב לא עלה וחזו תימה דמנא ליה שטוב לא עלה דהא משמע שיטול לעלות מדקאמר שאפילו משמרתו של יהוריב עולה ועוד הקשה רבינו אלחנן דהרבה עלו [ט] ותין פשוט לנו שלא עלה ואמר רבי דמכל מקום יכול להיות שעלה יהוריב והכא קא פריך הכי משמרתו של יהוריב בשניה מי הוא? [ט] כי כ"ד היו אלו נגד המשמרות שלא עלו שחלוקות לארבע ועשרים משמרות ושימשו תמחיסה:

הנך שית עד דסליק עזרא וקדיש לא קחשיב. לריך עיון למאי לפירשתי דכי נמי גלו השבטים מנו נמי יובלות כדי לקדש השמיטין מ"כ בגלות דבבל קודם דסליק עזרא נמי היו מונין ואמאי התחילו למנות כי סליק עזרא וי"ל דלא דמי דודאי [ט] בעוד ישראל על אדמתם כי נמי אין יוכל נוהג שמיטה נוהג בחריסה חריעה והיו מקדשין אבל בגלות לא היו מקדשין כלל שביעית ופ"ע דכי נמי היו בגולה היו לריכין לקדש שביעית מפני שמיטת כספים שנוהגת בין בארץ בין בחוצה לארץ ואם הוא כך דשביעית אינו תלוי ביובל כי נמי ישראל בגלות ואינן כלל על אדמתן למה לא יתנו שמיטין כמו מקלת ישראל על אדמתן ואם על גב דאין כל יושביה עליה מונין שביעית אף על גב שאין מונין יובל:

אותו זמן לשנה הבאה. שהוא שלש [ט] (ועשרים) בארבע עלה עזרא מבבל ועלה ירושלים בחדש החמישי שאיחר במהלך הדרך מחדש אדר עד חדש אב:

כלב בר כמה הוי בר תמנין נבי תרתין. והקשה רבינו אלחנן [ב] והא מנין לנו שבשנה שניה דווקא היה כלב בן מ' שנה דאז הוה כי עבר ישראל את הירדן בר תמנין נבי תרין [ט] שמא התחיל שנת הארבעים [ג] ואחד שלו ובשילוח

מאי כדי לשבת סימנא בעלמא. הכא אפרש מעיקרא דכדי לשבת סימנא בעלמא אבל במגמות פרק התכלת (דף מט: ושם) לא אמר הכי עד דבמסקנא דקאמר התם אמר רבינא לרב אשי הני ששה שבעה הוו דהא איכא לפרש דחד בשבתא [ט] דווקא נקט לשבת וה"פ אם היו כ' ימים לאש השנה ביום החמישי וביום ששי ביום הראשון יבקרו התמיד שהוא ארבעה ימים קודם שחיטתו של ה' בשבת ושל יום ו' שהוא שני לר"ה יבקרו ביום שני שהוא ד' ימים קודם שחיטתו וכן של שבת מבקרו ביום ג' ופריך שבעה הוו דהא איכא לפרש דחד בשבתא שגם הוא טעון ביקור ד' ימים קודם שחיטתו וא"כ היאך יפתחו מז:

ומוסיפין עד עולם עד כמה אמר רב הונא ואמרי לה כו'. ואמר רבי דהא ולאי פשיטא שיוכלו להוסיף עד [ד] העולם אלא נעי עד כמה יהא הידור מלוה וא"ל לחפש יותר אמר כהנים אמר רב הונא עד ק"כ דהא אשכחן בקרא (דה"ב ה) שחפשו אחרי ק"כ כהנים לתקוע בחצוצרות ולא יותר אי נמי דהא פשיטא דאין מוסיפין עד העולם שאם יוסיפו יותר עירבוב קלא אמר רב הונא עד ק"כ כהנים יכול להוסיף דהא אשכחנא בקרא דלא חיישינן לעירבוב קלא:

מסורת הש"ס

ה) (כפפות אלנחל). ב) (נ"ל לר"ה). ג) ר"ה ג:, ד) זבחים קיח:, ה) נ"ז ספ"הכרתן פט:, [חפצים כט.], ו) מנחות מט:, ז) (מנחות כ.), ח) (לעיל יח:), ט) נ"ל אתרכנה, י) נ"ל אלו, כ) שיך לע"ב, ל) שיך לעיל, מ) אתיך כל"ל. יעבץ"ן, נ) גי' ר"י נסדר היום אלא המשמרות של אלו שחילקום וכו' וכן הוא בל"ק, ס) ר"ל שבנו יהודה בה"ג, ע) ל"ק מ"ז ועיין בגזרה ז ס"מ פי' רש"י שפירש בחמד לחדש ניסן היה מחלת עליה מבכל ש"ם, פ) גי' ל"ק מס"י מתם מתחיל הכנין: הארבעים שלו בשנה ראשונה וכשלות כו' (פי' נמצא בשנת הסילוח היה כלב מ"ח שנים ולא שנכנסו לארץ) וכשעברו טו', ל) גי' ל"ק אי אתה זוקק.

ק) שיך לע"ב.

הגהות הב"ח

(א) נס' והתקינו נביאים: (ב) רש"י ד"ה כר תמנן וכו' בשנה שניה ליליאת: (ג) ד"ה והללל וכו' בגמרא הס"ל ואח"כ מ"ה תמידין ומוספין כו' קס"ל כדי: (ד) ד"ה אחרנה וכו' שאה שיהיו מבוקרין:

רבינו גרשום

יהוריב ראש (משמרה) [מסמע דהוא הוה ראש לכל המשמרות] כדכתיב בדברי הימים: [לעולם רבנן ולעולם במנאי שביעית והא דקשיא דהוה ליה בשיתא בשכבע הא לא קשיא דהגך חמש שני קמייתא דבנו בית שני עד דסליק עזרא וקידש שמיטין ויובלות לא קא חשיב דכתיב בארץ בטילת עד הרתין שנין לדריוש דכתיב ושציא ביתא דנא עד יום תלת לירח אדר דהיא שנת שית למלכות דריוש: ואותו זמן לשנה הבאה עלה עזרא מבבל אלמא שית שנין הוה דלא סליק עזרא וכתיב ויבא ירושלים בחדש החמישי היא שנת שביעית ואילך התחיל לקדש: כי עברו ישראל הירדן לסוף מ' שנה שהיו במדבר הוה כלב בן ע"ח שנים: מדלא משכחת לה ר"ד שנה. (מונה) אחרי שהוכתה העיר יובל אלא א"כ חשבת נמי ז' שחילקו]: המבוקרים. פסום: כדי לשבת ולשני ימים טובים: טובא הוי לצורך שבת ולשני ימים טובים של ר"ה צריכין טלאין הרבה לצורך תמידין ומוספין ואינו דר בששה: בעלמא קאי אימות החול ואתמידין לחודייהו קאמר והאי דקאמר כדי לשבת ולבי ר"ש לסימנא

מב א מי' ס"י מהל' שמיטה ויובל הלכה ג: מנ ב מי' ס"ל מהלכות תמידין הלכה ט:

מד ג מי' ס"ב מהלכות כלי המקדש הלכה ד:

תורה אור השלם

1. באדין בטלת עבידת בית אלהא די בירושלם והוה בטלא עד שנת תרתין למלכות דריוש מלך פרס: עזרא ד כד
2. ושציא ביתה דנה עד יום תלתה לירח אדר די היא שנת שת למלכות דריוש מלכא: עזרא ו טו
3. ויבא ירושלם בחדש החמישי היא שנת השביעית למלך:

עזרא ז ח

4. בעשרים וחמש שנה לגלותנו בראש השנה בעשור לחדש בארבע עשרה שנה אחר אשר הכתה העיר בעצם היום הזה היתה עלי יד יי ויבא אתי שמה: יחזקאל מ א
5. בן ארבעים שנה אנכי בשלח משה עבד יי אתי מקדש ברנע לרגל את הארץ ואשב אתו דבר כאשר עם לבבי:

יהושע יד ז

6. ועתה הנה החיה יי אותי כאשר דבר זה ארבעים וחמש שנה מאז דבר יי את הדבר הזה אל משה אשר הלך ישראל במדבר ועתה הנה אנכי היום בן חמש ושמונים שנה: יהושע יד י

מוסף רש"י

דקתני כדי לשבת. משמע קיימן, כלומר שלאלו ג' ימים, ולא קתני לשבת. דליהוי משמע לעיכוב שמת וג' ימים טוביס של ר"ה (מגמות ג).

חדרן עלך אין נערכין

ר"מ אומר נערך. אם אמר ישראל ערכו עלי, נתן ערכו כפי שנים של עמ"ס, אבל לא מעריך. אבל אם אמר העמו"ס ערכו עלי לא אמר אחרים עלי לא אמר כלום (לש"ל ה:).

שיטה מקובצת

א) אימר התנו נביאים: ב) אשארא הכי נמי אשארא: ג) אומר כן נמצא היבות משנכנסו כנו נמחק: ד) ועתה הנה אנכי: ה) עבור ישראל ירדן: ו) לשבת ולשני ימים טובים: ז) עד לעולם אין: ח) לעולם והצלצל לבד: ט) נמי לשבת ולשני ימים טובים של ר"ה המירין: י) לשבת ושני ימים טובים: יא) בהגיא בזמן בית ראשון: יב) אלחנן הא מגין אות ר' נמחק: יג) הארבעים שלו בשנה ראשונה ובשילוח תיבת אחד ל"ש: יד) עד לעולם אלא אות ה' נמחק:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com